

ਨਾਮਾਂਕ			Roll No.			

No. of Questions – 10

S-75-Punjabi (T.L.) (Supp.)

No. of Printed Pages – 4

माध्यमिक पूरक परीक्षा, 2018

SECONDARY SUPPLEMENTARY EXAMINATION, 2018

ਪੰਜਾਬੀ

PUNJABI

(THIRD LANGUAGE)

Time : $3\frac{1}{4}$ Hours

Maximum Marks : 80

ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ :

- (1) ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖੋ ।
- (2) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।
- (3) ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੀ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾ 'ਤੇ ਹੀ ਲਿਖੋ ।
- (4) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਨ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

S-75-Punjabi (T.L.) (Supp.)

[Turn over

1. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਚੌਗਿਰਦੇ ਦਾ ਗੰਧਲਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਹੈ । ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ, ਫੈਕਟਰੀਆ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਚਿਮਨੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਧੂਆਂ, ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪਾਣੀ, ਜਹਾਜ਼ਾਂ, ਮਸ਼ੀਨਰੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਰਹੀਆਂ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਸਭ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਅ ਰਹੇ ਹਨ . ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮਨੁੱਖ ਖੁਦ ਹੀ ਹੈ । ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖਾਮਿਆਜ਼ਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਨਾ ਪਵੇਗਾ । ਉਂਝ ਤਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਇਸ ਜ਼ਹਿਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਲਵਾ ਵਿਖਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਅੱਜ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਘਾਤਕ ਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ।

5 × 2 = 10

- (ੳ) ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਉ ।
 (ਅ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ।
 (ੲ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ ?
 (ਸ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੂਪੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ ਕਿਵੇਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ?
 (ਹ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

10

- (ੳ) ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ।
 (ਅ) ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ।
 (ੲ) ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ।
 (ਸ) ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ

3. ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ ।

1 + 3 + 1 = 5

ਜਾਂ

ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਲਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ ।

4. (ੳ) ਮਲਵਈ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?
 (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਾਸਕੀ ਵਿਅੰਜਨ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?
 (ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਲਗਾਂ-ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ?

2

2

2

5. (ੳ) ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ (ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦ) 3
ਦੁੱਖ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਸੁਧਰਨਾ, ਬੇਰਾ, ਕੌੜਾ
- (ਅ) ਦੋ-ਦੋ ਸਮਾਨਆਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ । (ਕੋਈ ਤਿੰਨ) 3
ਅਨਾਥ, ਆਦਰ, ਨਿਰਮਲ, ਤਾਕਤ, ਵੈਰੀ
- (ੲ) ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦੋ-ਦੋ ਬਹੁਆਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ । 3
ਉੱਤਰ, ਸਰ, ਚੱਕ, ਫੁੱਟ, ਵਾਰ

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਬੰਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : $2\frac{1}{2} \times 4 = 10$

(ੳ) ਫਰੀਦਾ ਜੋ ਤੈ ਮਾਰਨਿ ਮੁਕੀਆਂ ਤਿਨਾ ਨ ਮਾਰੇ ਘੁੰਮਿ ॥

ਆਪਨੜੈ ਘਰਿ ਜਾਈਐ ਪੈਰ ਤਿਨ੍ਹਾ ਦੇ ਚੁੰਮਿ ॥

ਦੇਖੁ ਫਰੀਦਾ ਜੁ ਥੀਆ ਦਾੜੀ ਹੋਈ ਭੂਰ ॥

ਅਗਹੁ ਨੇੜਾ ਆਇਆ ਪਿਛਾ ਰਹਿਆ ਦੂਰਿ ॥

(i) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖੋ ।

(ii) ‘ਫਰੀਦਾ ਜੋ ਤੈ ਮਾਰਨਿ ਮੁਕੀਆਂ’ ਸਲੋਕ ਕੀ ਸੁਨੇਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ?

(iii) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਅਰਥ ਬਿਆਨ ਕਰੋ ।

(iv) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ —

ਤਿਨ੍ਹਾ, ਆਪਨੜੈ, ਥੀਆ, ਭੂਰ, ਅਗਹੁ

(ਅ) ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਿਤੋਂ ਕਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੋਲ !

ਤੇ ਅੱਜ ਕਿਹਾਬੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਕੋਈ ਅਗਲਾ ਵਰਕਾ ਫੋਲ ।

ਇਕ ਰੋਈ ਸੀ ਧੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤੂੰ ਲਿਖ-ਲਿਖ ਮਾਰੇ ਵੈਣ,

ਅੱਜ ਲੱਖਾਂ ਧੀਆਂ ਰੋਂਦੀਆਂ, ਤੈਨੂੰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਹਿਣ :

ਉਠ ਦਰਦ ਮੰਦਾਂ ਦਿਆ ਦਰਦੀਆ ਉੱਠ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ,

ਅਜ ਬੇਲੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਿਛੀਆਂ ਤੇ ਲਹੂ ਦੀ ਭਰੀ ਚਨਾਬ ।

(i) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ ਬੰਦ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਿਆਨ ਕਰੋ ।

(ii) ਇਕ ਰੋਈ ਸੀ ਧੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤੁਕ ਕੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

(iii) ਉਪਰੋਕਤ ਸਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।

(iv) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸੋ —

ਕਿਤਾਬੇ ਇਸ਼ਕ, ਵਰਕਾ, ਬੈਣ, ਬੇਲੇ, ਚਨਾਬ

7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : 5 + 5 = 10
- (ੳ) ‘ਏ ਸਰੀਰਾ ਮੇਰਿਆ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।
- (ਅ) ‘ਉਲਟੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਆਏ’ ਕਾਫੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਬਿਆਨ ਕਰੋ ।
- (ੲ) ‘ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮੇਲਾ’ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ ।
- (ਸ) ‘ਕੁਛ ਕਿਹਾ ਤਾਂ’ ਕਵਿਤਾ ਕਿੰਨਾਂ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

8. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ : 5 × 2 = 10
- (ੳ) ‘ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਬ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੈ ।’ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ।
- (ਅ) ਗੰਗਾ ਦੀਨ ਕੌਣ ਸੀ ? ਤੇ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ?
- (ੲ) ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਬੈਸਟ ਐਥਲੀਟ ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਦੋਂ ਬਣਿਆ ?
- (ਸ) ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ‘ਮਰਦਾਨਾ’ ਕਿਵੇਂ ਪਿਆ ?
- (ਹ) ਮੇਜਰ ਸਾਹਿਬ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦੇ ਡੱਬੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇ ?
- (ਕ) ‘ਸਾਂਝੀ ਕੰਪ’ ਕਹਾਣੀ ਕਿਸ ਪੇਂਡੂ ਸਮੱਸਿਆ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
- (ਖ) ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੋਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਮੱਝ ਦਾ ਪਰਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਾਲ ਨੂੰ ਕੀ ਫੁਰਨਾ ਫਰਿਆ ?
- (ਗ) ਜੱਗਰ ਦਾ ਕਤਲ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ? ਤੇ ਕਿਉਂ ?

9. ‘ਮਹਾਰਾਜਾ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ’ ਲੇਖ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 5

ਜਾਂ

ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਲਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ? ਤੇ ਇਸਦੀ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ?

10. ਪੇਮੀ ਦੇ ਨਿਆਣੇ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 5

ਜਾਂ

ਕਰਤਾਰੇ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਉੱਪਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ ।